

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2023/1366
Toplantı Tarihi/Sayısı : 7.5.2024/46
Karar Numarası : 2024/421
Başvuran : H. Ç.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Kilis L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın; Kurum psikoloğuyla görüşme talebinin karşılanmadığı, psikolog tarafından kendisine yönelik olumsuz söylemlerde bulunduğu için kendisine zarar vererek acil durum butonuna bastığı ve pansuman malzemesi istediği, sağlık görevlilerinin kendisine pansuman malzemesi vermediği iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle:

- a. Kurumda bulunan psikolog ile görüşme talebinin karşılanmadığını, psikoloğa görüşmeye çağrılması için kendini keseceğini söylediğini, bu söze karşılık psikoloğun; "Git, kendini kes." dediğini,
- b. Bu sebeple 5/7/2023 tarihinde kendine zarar vererek acil durum butonuna bastığını ve vücudunda oluşan kesikler için pansuman malzemesi istediğini, ancak sağlık görevlilerinin pansuman malzemesi vermediğini iddia etmektedir.

3. Muhatap Kilis L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle:

- a. Başvuranın psikologla görüşme taleplerinin yerine getirildiği,
- b. Kurum personelinin başvurana karşı olumsuz bir davranışının ve söyleminin söz konusu olmadığı,
- c. İddia konusu olay sonrasında başvurana Kurum revirinde pansuman yapıldığı, yanında bulundurması için ek pansuman malzemesi verilmesinin tehlike arz etmesi nedeniyle uygun bulunmadığı ifade edilmektedir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından kanuni süre içerisinde yazılı görüş sunulmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

6. 6701 sayılı Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

fıkralarında; Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in “Karar türleri” başlıklı 65’inci maddesine göre:

“(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

8. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

9. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

10. “Bir ceza infaz kurumunun sağlık hizmetleri en azından düzenli ayakta konsültasyon ve acil durumlarda tedavi sunabilmelidir (elbette, kurumlarda genellikle yataklı hastane tipi bir birim de mevcut olabilmektedir). Her mahpusa yetkin bir dış hekimi de hizmet sunmalıdır. Bunun dışında, ceza infaz kurumu doktorları uzmanların hizmetlerinden yararlanabilmelidir. Acil durum tedavisine gelince, her zaman bir doktor nöbette olmalıdır. Ayrıca ilk yardım sunabilecek yetkinliğe, tercihen de hemşirelik niteliklerine sahip bir kişinin her zaman ceza infaz kurumu sınırları içinde bulunması gereklidir. Ayakta tedavi, uygun olan hallerde sağlık bakım personeli gözetiminde yapılmalıdır. Birçok durumda, devam eden bakımın mahpusun inisiyatifine bırakılması yeterli değildir.” (CPT, 3’üncü Genel Rapor, CPT/Inf (93)12, para. 35)

11. “Genel nüfusla kıyaslandığında, mahpuslar arasında psikiyatrik semptomların görülme sıklığı daha fazladır. Bu sebeple, psikiyatride uzman bir hekimin her ceza infaz kurumunun sağlık hizmetinde yer alması gereklidir. Burada görev yapan hemşirelerin bazılarının da bu alanda eğitim almış olması gereklidir. Tıbbi personel ve hemşirelerle birlikte ceza infaz kurumlarının yapısı da düzenli farmakolojik, psikoterapötik ve mesleki tedavi programlarının yürütülmesine izin verecek şekilde düzenlenmelidir.” (CPT, 3’üncü Genel Rapor, CPT/Inf (93)12, para. 41)

12. “Alıkonulan kişiler, alıkonulmanın doğasından kaynaklanan koşullar nedeniyle savunmasız bir konumdadır. Bu nedenle onların doğrudan ya da dolaylı olarak kötü muamele teşkil edecek tutumlardan korunması konusunda idarenin pozitif yükümlülüğü bulunmaktadır. Kişinin fiziksel refahı ve kişiye sunulacak tıbbi koruma da idarenin pozitif yükümlülüğü kapsamında değerlendirildiğinde; mahpusların alıkonulmanın doğasından kaynaklanan zorlukların dışında zorluk ve sıkıntı yaşamaması, insan onuruna uygun bir şekilde sağlıklarının korunması ve gereken tedavi hizmetlerine tam ve zamanında erişebilmesi gereklidir.” (AİHM, Kudla/Polonya, B. No: 30210/96, 26/10/2000, para. 94)

13. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), nesnel olarak imkânsız, açıkça uydurulmuş veya açıkça

sağduyuya aykırı olan iddiaları zorlama iddialar olarak nitelendirmekte ve açıkça dayanaktan yoksun bulmaktadır. Bu tür durumlarda ölçüt olarak; hukuk eğitimi almamış ortalama bir gözlemci açısından dahi ihlal bulunmadığının aşikâr olması esas alınmaktadır (Avrupa Konseyi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Kabul Edilebilirlik Kriterleri Rehberi, 2023, s. 81).

14. Somut başvuru kapsamındaki iddialar; başvuranın psikologla görüşme talebinin karşılanmadığına, psikoloğun olumsuz söylemlerde bulunduğu ve kendine zarar vermesi üzerine pansuman malzemelerinin verilmediğine ilişkindir. Muhatap Kurum, bu iddialarla ilgili olarak; başvuranın psikologla görüşme taleplerinin karşılandığını, başvurana karşı herhangi bir olumsuz söylemin söz konusu olmadığını ve başvuranın pansumanının Kurum revirinde yapıldığını, pansuman malzemelerini yanında bulundurmasının uygun görülmediğini ifade etmektedir.

15. 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "*Hükümlünün muayene ve tedavi istekleri*" başlıklı 71'inci maddesinin birinci fıkrasına göre: "*Hükümlü, beden ve ruh sağlığının korunması, hastalıklarının tanısı için muayene ve tedavi olanaklarından, tıbbî araçlardan yararlanma hakkına sahiptir. Bunun için hükümlü öncelikle kurum revirinde, mümkün olmaması hâlinde devlet veya üniversite hastanelerinin mahkûm koğuşlarında tedavi ettirilir.*"

16. 5275 sayılı Kanun'un "*Hükümlünün muayene ve tedavisi*" başlıklı 78'inci maddesinin birinci fıkrasının ilgili kısmına göre: "*Kurumun sağlık koşullarının düzenlenmesi, hükümlünün acil veya olağan muayene ve tedavisi kurumun hekimi tarafından yapılır (...)*"

17. Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından çıkarılan, Genç ve Yetişkin Hükümlü ve Tutukluların Eğitim ve İyileştirilme İşlemleri ve Diğer Hükümler konulu 46/1 numaralı Genelge'nin "*Psiko-sosyal Yardım Servisi Çalışma Esasları*" başlığı altında düzenlenen ilgili kısmı şöyledir:

"(...)

(3) *Kuruma yeni gelen hükümlü ve tutukluya psiko - sosyal yardım servisi tarafından sunulan hizmetler anlatılacaktır. Dilekçe ile psiko-sosyal yardım servisine başvuruda bulunan, psiko-sosyal yardım servisinin gerekli gördüğü veya kurum idaresi ve kurum personelinin yönlendirdiği hükümlü ve tutukluların tamamı ile bireysel görüşmelerin yapılması sağlanacaktır. Grup çalışmalarına katılacak hükümlü ve tutuklular, psiko-sosyal yardım servisinin teklifi üzerine idare ve gözlem kurulunun onayı ile belirlenecektir.*

"(...)"

18. Başvuran her ne kadar psikolog ile görüşme talebinin karşılanmadığını iddia etmişse de başvuru kapsamında incelenen belgelerden, başvuranın muhtelif tarihlerde Kurumda görev yapan psikologla bireysel görüşmeler yaptığı anlaşılmıştır. Başvuran tarafından ileri sürülen, psikoloğun kendisine yönelik olumsuz söylemlerde bulunduğu iddiasının ise yeterli temel ve dayanaktan yoksun, soyut nitelikte bir iddia olduğu değerlendirilmiştir.

19. Başvuranın, kendisine pansuman malzemesi verilmediği iddiasına ilişkin olarak ise pansuman malzemelerini yanında bulundurmasının tehlike arz etmesinden dolayı uygun bulunmamış olduğu ve tedavinin sağlanması açısından zorunlu olmadığı, öte yandan başvurana Kurum revirinde pansuman yapıldığı göz önünde bulundurulduğunda bir hak ihlalinin söz konusu olmadığı değerlendirilmiştir.

20. Sonuç olarak yukarıda açıklanan nedenlerle başvurudaki iddialar kapsamında hak ihlaline varan bir uygulamanın bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĐININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliĐine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileğine,

7/5/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Bařkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŐ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye